

Список літератури

1. Васенко О. Г., Верніченко Г. А., Верниченко-Цветков Д. Ю. Фотосинтетичні пігменти альгофлори як біомаркери екологічного стану водних об'єктів (на прикладі пониззя дунаю). *Питання біоіндикації та екології*. 2018. Вип. 23, № 1. С. 129-145.
2. Водна Рамкова Директива ЄС 2000/60/ЕС. Основні терміни та їх визначення. К. Алієв, Ю. Віденіна, Н. Закорчевна. Київ, 2006. 240 с.
3. Иванов А. И. Фитопланктон советского участка Дуная и заливов переднего края его Килийской дельты. *Гидробиологические исследования Дуная и придунайских водоёмов: Сб. науч. тр.* Киев: Наукова думка, 1987. С.44–57.
4. Щербак В. І., Семенюк Н. Є., Майстрова Н. В. Адаптація методів оцінки екологічного стану водойм мегаполісів України за фітопланктоном і фітомікроперифітоном відповідно до Водної Рамкової Директиви 2000/60/ЄС. *Доповіді Національної академії наук України*, 2009, № 10. С 206-211
5. Bioindicators & Biomonitors. Principles, concepts, application /ed. by V. A. Markert, A. M. Breure, H. G. Zeechmeister. Oxford : Elsevier Science Ltd., 2003. 997 p

УДК 598.11

**ПЛАЗУНИ ЛИПНИКІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП
«ЛЬВІВЛІС»: ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ ТА ОСНОВНІ
ЗАГРОЗИ ДЛЯ ПОПУЛЯЦІЙ**

Паламаренко О. В.

Національний лісотехнічний університет України

E-mail: olgapa1982@gmail.com

Серед хребетних тварин чи не найбільшого переслідування з боку людини зазнають плазуни. Доволі часто змії та ящірки свідомо винищуються місцевими жителями, дачниками чи рекреантами.

Метою наших досліджень було встановлення видового різноманіття фауни плазунів безпосередньо на землях Липниківського лісництва і поблизу прилеглих населених

Сучасні підходи до вивчення і збереження біорізноманіття

пунктів. Дослідження започатковані у 2005 році та тривають досі. Обліки та спостереження проводилися в околицях восьми сіл Пустомитівського району Львівської області – Солонка (військове поселення, вул. Повітряна), Липники, Поршна, Загір'я, Кугаїв, Підтемне, Деревач, Раковець.

Встановлено, що в районі досліджень мешкають три види ящірок (27% від видового різноманіття ящірок фауни України) та два види змій (18% від видового різноманіття змій фауни України). Серед ящірок тут трапляються веретільниця східна (*Anguis colchica*), ящірка живородна (*Zootoca vivipara*), ящірка прудка (*Lacerta agilis*). Із змій у цій місцевості мешкають вуж звичайний (*Natrix natrix*) та гадюка звичайна (*Vipera berus*).

Найбільше видове різноманіття плазунів характерне для територій поблизу сіл Кугаїв, Загір'я, Підтемне та Раковець. Тут трапляються ящірка прудка та живородна, веретільниця східна, вуж звичайний і гадюка звичайна. Поблизу сіл Деревач, Поршна, Липники та Солонка частота зустрічей із плазунами значно менша. Тут ми виявляли переважно ящірку прудку, ящірку живородну та вужа звичайного. Причина відсутності гадюки та веретільниць – винищення людиною та значно вище рекреаційне (антропогенне) навантаження, ніж у більш віддалених селах і їх околицях.

Цікавим на наш погляд є все частіші спостереження вужа звичайного поблизу с. Липники та Солонка (військове поселення) протягом останніх десяти років. Однією з причин росту чисельності даного виду є практично повна відсутність випасу худоби (корів, кіз, овець, коней) та деградація пасовищ і сінокосів. Ще 20 років тому худобу у цій місцевості селяни утримували у великих кількостях і інтенсивний випас відбувався навіть з зони узлісся.

На полігонах в околицях сіл Підтемне та Деревач трапляються вужі, гадюки, живородні та прудкі ящірки, веретільниці. Тут ми неодноразово спостерігали убитими (з розчавленими головами) гадюк. Варто зазначити, що гадюки у цій місцевості забарвлені у різноманітні кольори – крім особин коричневого кольору із зигзагоподібним рисунком, спостерігаються також тварини, забарвлені у чорний колір.

Три види ящірок та два види змій потерпають від

випалювання сухої трави та гинуть у антропогенних пастках (найчастіше в колодязях і інших занедбаних підземних спорудах). Серед плазунів на дорогах найчастіше гинуть вужі.

За період досліджень випадків укусу гадюкою людей у дослідженій місцевості не було. Повідомлення про появу небезпечних отруйних плазунів на дачних масивах та у селах (поблизу будівель) поодинокі. У лісах Липниківського лісництва немає значних територій, на яких зростають ягідні культури (наприклад, чорниці). Більшою мірою тут рекреанти і місцеві мешканці збирають дикорослі гриби, однак під час їх збору нещасних випадків, пов'язаних із укусами змій, не відмічено.

Підсумовуючи, хочемо зазначити, що охорона плазунів у дослідженій місцевості практично відсутня, включаючи навіть Ландшафтний заказник місцевого значення «Липниківський». В межах заповідного об'єкту відмічаються підпали сухої трави та регулярно винищуються плазуни.

Незважаючи на переслідування ящірок і змій людиною та їх систематичне винищення, вважаємо що в межах Липниківського лісництва (в найбільш віддалених та мало відвідуваних людиною місцях) при більш ретельних подальших дослідженнях можуть бути виявлені такі види, як полоз ескулапів (*Zamenis longissimus*), мідянка (*Coronella austriaca*) та болотяна черепаха європейська (*Emys orbicularis*).

УДК 58.084

**ЗРОСТАННЯ ТА БІОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ НАСТУРЦІЇ
ЛІКАРСЬКОЇ (*Nasturtium officinale* R. Br.) У МЕЖАХ м.
ТЕРНОПІЛЬ**

¹Санікович І.О., ¹Грубінко В.В., ²Матіюк С., ¹Ткач Н.М.

¹Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

²Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки

E-mail: v.grubinko@gmail.com

Визначальних чинників функціонування гідроекосистем, насамперед, якості водного середовища, для гідробіонтів, їх біорізноманіття та продуктивності є біогенні речовини,